

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ**

«Затверджено»

Голова приймальної комісії

Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ЦЬОСЬ

«25 березня» 2022 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ

**ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
МАГІСТРА (ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ СПЕЦІАЛІСТА)**

ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PhD)

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 23 СОЦІАЛЬНА РОБОТА

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-наукова програма – «Соціальна робота»)

Луцьк-2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування освітньо-наукової програми «Соціальна робота» зі спеціальності 231 «Соціальна робота» розроблена відповідно до вимог МОН України, Закону України «Про вищу освіту», постанови КМ України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», правил прийому до аспірантури ВНУ імені Лесі Українки.

Метою програми є викладення основних вимог щодо проведення вступного випробування на третій рівень вищої освіти в Волинського національного університету імені Лесі Українки, надання вступникам вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, який виноситься на іспит, критеріїв його оцінювання та форми проведення.

Метою вступного іспиту є з'ясування рівня знань та вмінь, наявних сформованих компетентностей, необхідних вступникам для опанування ними освітньо-наукової програми «Соціальна робота» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та роботи над дисертацією на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю – 231 Соціальна робота.

Завданнями вступного іспиту є: виявлення рівня теоретичної та практичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінка спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; готовності до засвоєння нових методів і заглибленої професійної підготовки у галузі соціальної роботи; визначення здатності застосовувати набуті знання в дослідницькій діяльності.

Програма вступного іспиту на здобуття освітньо-наукового рівня включає питання трьох навчальних дисциплін циклу фундаментальної, професійної та практичної підготовки – „**Теорія та історія соціальної роботи**”, „**Технології соціальної роботи**” та „**Теоретичні засади соціальної взаємодії**”. Зміст програми базується на основних положеннях навчальних робочих програм зазначених навчальних дисциплін, які вивчались аспірантами у передбачених навчальними планами семестрах, та доповнений сучасними науковими соціально-педагогічними дослідженнями.

Вступний іспит проводиться в **усній формі за екзаменаційними білетами**. У процесі відповіді на запропоновані питання необхідно продемонструвати володіння понятійним апаратом; знання основних теоретичних підходів, законів, протиріч; вміння виявити їх роль у пізнанні предмету дослідження.

Кожний екзаменаційний білет містить **3 теоретичні питання: по 1 питанню** з кожного блоку дисциплін, що включається до складу вступного іспиту.

До комплексного фахового випробування для вступу на освітньо-наукову програму «Соціальна робота» за спеціальністю 231 Соціальна робота третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти допускаються особи, які здобули освітній ступінь «магістр», освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст».

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Сутність поняття “соціальна робота”.

Особливості впровадження поняття “соціальна робота” в соціально – гуманітарний понятійний простір. Поняття “соціальна робота” як відображення потреб практичної соціальної роботи. Варіативність поняття “соціальна робота” як практична діяльність; як наука; як навчальна дисципліна. Взаємозумовленість і взаємозв’язок поняття “соціальна робота” та поняття “соціальне”, “соціалізація” та “соціальна справедливість”.

2. Соціальна робота як суспільне явище

Сутність соціальної роботи. Місце соціальної роботи в сучасному суспільстві. Сутність соціальної роботи як фахової дисципліни. Соціальна робота як наука. Соціальна робота як навчальна дисципліна.

3. Виникнення та становлення соціальної роботи як науки.

Соціальна робота, як система соціальних знань: дослідницький, діагностичний і продуктивний аспекти. Фундаментальна та прикладна складові соціальної роботи як науки. Об’єкт та предмет наукових досліджень соціальної роботи. Закономірності та принципи теоретичної соціальної роботи.

4. Соціальна робота у структурі соціально-гуманітарних наук

Філософія соціальної роботи. Філософія і соціальна робота. Філософське осмислення практики соціальної роботи. Мета цінності та ідеали соціальної роботи. Права людини і громадянське суспільство. Загальна характеристика взаємозв’язків соціальної роботи з іншими соціально–гуманітарними дисциплінами. Соціологія і соціальна робота. Взаємозв’язки соціальної роботи з психологією. Педагогіка і соціальна робота. Соціальна робота і історія. Соціальна політика і соціальна робота.

5. Концептуально – категоріальний апарат науки “соціальна робота”: соціальна сфера, простір, структура, відносини, практика, зв’язки, механізми, діяльність, проблеми. Характеристика та зміст основних категорій науки “соціальна робота”.

6. Вітчизняна парадигма соціальної роботи як сукупність моделей і теорій допомоги.

Діалектика взаємодії тенденцій сучасної світової науки “соціальна робота” з особливостями її становлення та розвитку в Україні. Філософія допомоги як базова, концептуальна ідея в становленні вітчизняних теорій соціальної роботи.

Доктрина допомоги, організаційні форми, суб’єкти допомоги, об’єкти допомоги як парадигмальні характеристики. Еволюція вітчизняної парадигми соціальної роботи. Історичні форми вітчизняної парадигми соціальної роботи та їх парадигматичні характеристики.

7. Типологізація теорій соціальної роботи як форма наукового дослідження.

Загальна характеристика підходів до типологізації теорій соціальної роботи. Типологізація за критеріями історичної послідовності виникнення. Типологізація за критерієм методологічної опори на теорії інших наук: медицини, філософії, психології, соціології, педагогіки.

Гуманістична теорія соціальної роботи – допомога через самопізнання та усвідомлення клієнтом своєї значущості та впливу навколишнього світу.

Психодинамічна теорія соціальної роботи: її сутність, переваги та обмеження. Екзистенціальна теорія соціальної роботи – опора на уявлення клієнта про навколишній світ і власний соціальний статус.

Соціальна адаптація людини як процес взаємодії з навколишнім середовищем з освоєння нової соціальної ситуації. Допомога клієнту в адаптації до складної для нього соціальної ситуації як базова ідея адаптивно-соціальної теорії соціальної роботи. Соціалізація клієнта як накопичення соціального досвіду в процесі успішної адаптації до важких життєвих ситуацій за допомогою соціальних працівників.

8. Соціальна робота як прикладна діяльність

Проблеми методології соціальної роботи. Процес соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Стратегії втручання у соціальній роботі. Рівні соціальної роботи. Вимоги до соціального працівника.

Ідеальний образ соціального працівника. Фахові вимоги до соціального працівника. Особистісні вимоги до соціального працівника. Взаємозв'язок між професійними і духовно-моральними якостями соціального працівника.

9. Становлення і розвиток системи підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні

Професії “соціальний педагог”, “соціальний працівник” у практиці вітчизняної соціальної роботи. Діяльність української Асоціації соціальних педагогів і соціальних працівників: зміст, форми і методи діяльності. Етичний кодекс соціального працівника в Україні.

10. Волонтерська діяльність в Україні і за кордоном

Основні тенденції розвитку волонтерського руху в Україні і за кордоном. Мотивація діяльності волонтерських загонів ЦССМ в Україні. Досвід і перспективи розвитку волонтерського руху в Україні і за кордоном.

11. Відносини між клієнтом і соціальним працівником

Особливості статусу клієнта соціальної роботи. Орієнтація на потреби і ресурси клієнтів. Соціальне виключення і дискримінація клієнтів. Явище набутої безпорадності і госпіталізму. Права клієнтів і принципи активізації. Значення етики для соціальної роботи. Фахові цінності і принципи в соціальній роботі. Професійні межі у соціальній роботі. Міжнародні етичні стандарти у соціальній роботі. Етичні стандарти соціальної роботи в Україні. Особливості спілкування соціальних робітників і клієнтів. Структура професійного спілкування у соціальній роботі. Комунікативний аспект спілкування у соціальній роботі. Взаємодія у процесі спілкування у соціальній роботі. Між особистісне розуміння. Деформації (викривлення) у спілкуванні. Сутність конфлікту і діяльність, спрямована на подолання конфліктних ситуацій.

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Організація соціальної допомоги до ХУІІІ ст.

Соціальна допомога іудейських і перших християнських общин. Общинний характер життєдіяльності давніх слов'ян. Форми допомоги у давніх слов'ян.

Становлення теорії і практики суспільної допомоги. Християнське бачення суспільної допомоги в літературі і звичаях давньоруської держави. “Теорія милосердя” в розумінні давньоруських літописців.

Соціальна допомога Західної Європи. Національно–самобутні форми суспільної допомоги українського народу. Розвиток державництва та громадської і приватної форм допомоги в Російській імперії.

2. Система соціальної роботи в Україні з XIX століття до сьогодні

Становлення і розвиток теорії суспільного і приватного призріння у російській державі. Благодійні товариства і громадські організації як осередки соціальної допомоги. Генеза системи державної соціальної політики в Україні і Росії XIX століття.

Роль органів самоуправління у поширенні меж соціальної допомоги. Соціальна робота як професійна діяльність на початку XX століття. Сутність процесу професіоналізації соціальної роботи. Лідери соціальної роботи за рубежом. Елементи вітчизняної професіоналізації соціальної роботи.

Вплив психологічних теорій на соціальну роботу XX століття. Сутність діагностичного підходу до професійної соціальної роботи. Сутність функціонального підходу до професійної соціальної роботи.

Індивідуальна соціальна робота: методи і технології. Індивідуальна соціальна робота у контексті концепцій діагностичної та функціональної шкіл. Груповий і обцинний методи соціальної роботи.

Основні напрями соціальної роботи довоєнного періоду. Соціальна робота періоду Великої Вітчизняної війни. Характеристика системи соціального забезпечення 50–90-х рр.

3. Становлення і розвиток недержавної сфери соціальної роботи в Україні

Характеристика категорії і законодавчої бази діяльності недержавних організацій соціальної сфери. Шляхи інтеграції діяльності недержавних організацій з органами місцевого самоврядування. Соціальна діяльність груп самопомоги.

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Соціальні технології як суспільне явище

Технологізація соціальних процесів. Сутність поняття соціальних технологій. Класифікація соціальних технологій. Типи соціальних технологій. Основні види соціальних технологій. Кваліфікаційні ознаки соціальних технологій. Соціальні технології у соціальній роботі.

2. Визначення технологій соціальної роботи

Основне завдання технологій соціальної роботи. Основні функції технологій соціальної роботи. Головні складові змісту технологізації соціальної роботи. Технологічні компоненти технологізації соціальної роботи. Загальні технології соціальної роботи Особливості застосування загальних технологій у соціальній роботі. Міждисциплінарні технології і методики соціальної роботи.

3. Структурно–логічна схема технологій соціальної роботи.

Типова технологія соціальної роботи як певний алгоритм діяльності. Основні складові типової технології. Основні етапи типової технології: підготовчий етап, етап безпосередньої реалізації методів втручання, підсумковий етап. Підготовчий етап як етап вивчення ситуації, встановлення контакту, знайомства, діагностики, планування. Етап реалізації як етап безпосереднього надання соціальних послуг,

цикли етапу “заходи–оцінка–коригування”. Підсумковий етап як етап оцінки, подовження, припинення, стабілізації, згорання соціальної роботи. Соціальний супровід як особлива технологія соціальної роботи.

4. Технології соціальної роботи з молодими, неповними, багатодітними, малозабезпеченими, асоціальними, соціально неспроможними сім'ями.

Особливості технології соціальної роботи з прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу. Технології соціальної роботи з молодими, неповними, багатодітними, малозабезпеченими, асоціальними, соціально неспроможними сім'ями, внутрішньопереміщеними сім'ями, сім'ями, які зазнали насильства, загиблих в АТО.

5. Технології соціальної роботи з дезадаптивними дітьми та молоддю.

Соціальна робота з дітьми вулиці.

Соціальна робота з неповнолітніми, які мають проблеми з законом. Сучасні аспекти соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, яка повертається з місць позбавлення волі. Негативні явища у молодіжному середовищі.

6. Технології формування здорового способу життя у дитячому та молодіжному середовищі.

Технології створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді. Технологізація волонтерського руху. Технології соціальної роботи з військовослужбовцями. Технологія соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, які повертаються з місць позбавлення волі. Соціальна робота з дітьми та молоддю, батьки яких працюють за кордоном

7. Особливості соціальної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Технології соціальної роботи у школах–інтернатах різного типу. Соціальна робота у притулках для неповнолітніх, реабілітаційних закладах. Соціальна робота з неповнолітніми та молоддю, які перебувають у місцях позбавлення волі

8. Соціальне становище та психофізичні особливості людей похилого віку.

Особливості соціальної роботи з людиною похилого віку, яка проживає в сім'ї. Громадська опіка і соціальне обслуговування одиноких людей похилого віку. Проблема бездомності людей похилого віку та шляхи її подолання. Соціальна робота у закладах соціального захисту

9. Перспективи розвитку системи надання соціальних послуг.

Система надання соціальних послуг. Державна соціальна служба. Технології надання соціальних послуг. Взаємодія з сільською громадою з метою вирішення соціальних проблем окремих прошарків населення: школою, медичними закладами, закладами культури, керівниками підприємств.

10. Співробітництво з органами місцевого самоврядування та державними органами, що опікуються проблемами дітей та молоді.

Впровадження молодіжних програм у громаді. Роль суспільних фондів і добровільних організацій. Соціальна робота в неурядових організаціях. Досвід співпраці органів місцевого самоврядування та державних органів Італії, Португалії, Іспанії, Греції, Ірландії, Данії тощо. Досвід Великобританії у запровадженні системи фостерної опіки дітей, які позбавлені батьківського піклування. Досвід Канади у формуванні здорового способу життя.

11. Міжнародні правові акти та роль міжнародних організацій у розробці і здійсненні інтеграційної політики у сфері соціальної роботи, соціальної освіти

Створення міжнародних правових актів глобального характеру: “Загальна декларація прав людини” (1948), “Конвенція про права дитини” (1989), “Міжнародна конвенція щодо ліквідації всіх форм расової дискримінації” (1965), “Міжнародні пакти з прав людини” (1966), “Декларація соціального прогресу та розвитку” (1969), “Конвенція щодо ліквідації всіх форм дискримінації жінок” (1979), “Принципи медичної етики” (1982), “Конвенція проти тортур та інших видів жорстокого поводження” (1984), “Міжнародна конвенція про захист прав працівників мігрантів та членів їх сімей” (1990).

Міжнародні організації, що займаються розробкою та інтеграційною політикою у соціальній сфері: Рада Європи, Європейська спілка, Організація економічного співробітництва і розвитку, Організація безпеки і співробітництва в Європі, Організація об’єднаних націй та її агенції (програма розвитку ООН, ЮНЕСКО і ЮНІСЕФ), Всесвітній банк та інші.

Неурядові організації, що займаються розробкою та інтеграційною політикою у сфері соціальної роботи і соціальної освіти: Міжнародна амністія, католицька служба допомоги, міжнародний комітет спасіння, Лікарі без кордонів, Рятуйте Дітей, Червоний Хрест.

Українська асоціація соціальних педагогів та спеціалістів із соціальної роботи (1992), Християнський дитячий фонд (1997), Досвід міжнародний проектів з соціальної роботи і соціальної освіти в Україні.

Загальна характеристика соціальних статей міжнародних правових актів. Діяльність неурядових організацій у сфері соціальної роботи та соціальної освіти за кордоном. Роль громадських і благодійних організацій в системах соціального захисту населення зарубіжних країн

12. Концептуально-організаційні моделі соціальної роботи і соціальної освіти за кордоном.

Моделі соціальної роботи: державний патерналізм (Німеччина), соціальна інтеграція, компенсація і лібералізм (Англія), солідаризм (Нідерланди) тощо.

Національні особливості організації соціальної роботи: скандинавська модель, залишкова модель (Велика Британія), корпоративістська модель, рудиментарна модель (Португалія, Іспанія, Греція, Ірландія).

Загальна характеристика зарубіжних моделей підготовки фахівців соціальної роботи. Тенденції розвитку професійної підготовки фахівців соціальної роботи у розвинутих країнах: академізація; зростання ролі наукових досліджень; диверсифікованість напрямків, рівнів, структури навчання; кооперація; секуляризація та зростання ролі держави в управлінні і фінансуванні шкіл; уніфікація навчальних планів; посилення уваги до проблем прав людини та прав національних меншин; застосування нових технологій.

Концептуальні засади розвитку соціальної освіти в Україні у контексті міжнародного досвіду.

13. Технології соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів за кордоном

Соціальна допомога дітям за кордоном. Система соціальної підтримки дитини. Організаційна структура соціальної допомоги дітям. Дитячі соціальні служби. Лікувально-профілактичні денні установи для дітей. Соціальна робота з безпритульними дітьми і дітьми, котрі втекли з доку. Соціальна робота з дітьми-інвалідами. Заступницька опіка.

Соціальна робота з жінками, які постраждали від насильства. Будинки-притулки для жінок, які постраждали від насильства. Консультативні служби для чоловіків, які усвідомлюють, що стали причиною насильства. Практика роботи амбулаторних консультацій для жінок.

Соціальна робота з інвалідами за кордоном. Типи соціальних послуг для інвалідів: житло і обслуговування вдома; спеціалізоване житло; транспортні послуги; послуги перекладача; персональна допомога тим, хто бажає вчитися, працювати (консультація, кваліфікована порада тощо); адаптаційна підготовка (що допомагає інваліду пристосуватися до стану, котрий виник в результаті каліцтва чи хвороби); перебування у денних центрах; пансіонатах; будинках сімейного типу; лікарнях.

Соціальне обслуговування літніх людей за кордоном. Процес деінституціоналізації. Соціально-побутове обслуговування літніх громадян за місцем проживання, вдома. Типи соціальних послуг: транспортні послуги; телефон із постійним підключенням до сигнально-чергової системи; перебування у денних центрах; пансіонатах; будинках сімейного типу; будинках тимчасового перебування; лікарнях; будинках-інтернатах. Робота з родиною літніх людей.

Технології соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів в зарубіжних країнах. Соціальна робота з національними меншинами в ЄС. Соціальна робота у сфері охорони здоров'я у Франції. Технології соціальної роботи з молоддю у Німеччині. Соціальна робота з ВІЛ-інфікованими та інвалідами в країнах ЄС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка : схеми, таблиці, коментарі : навч. пос. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
2. Бичук І.О. Основи соціальної роботи з неблагополучною сім'єю (з досвіду викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота з сім'єю»). *Педагогічний часопис Волині: науковий журнал*. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2018. № 2 (9). 106-112 с.
3. Бичук І.О. Соціальна робота в громаді: методичні рекомендації з дисципліни. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 36 с.
4. Бичук І.О. Соціальна робота з сім'єю: методичні рекомендації з дисципліни. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 40 с.
5. Сидорук І. І., Корпач Н.І. Благодійна діяльність та фандрайзинг в соціальній роботі: теоретичний аспект. *Педагогічний часопис Волині : науковий журнал*. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. № 1 (12). 130 с. С. 101-108.
6. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 343 с.
7. Гусак П., Гусак Л., Мартіросян Л. Виховання у Стародавній Греції: соціокультурний контекст : навч. посіб. для вищих пед. навч. акладів. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 200 с.

8. Волонтери в соціальній роботі / упоряд. О. Главник, Н. Романова, Т. Дружченко. К. : Главник, 2016. 128 с.
9. Гунько С. О., Стасюк Л. П. Інформаційна компетентність фахівця соціальної роботи [Текст]. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, Серія : «Педагогічні науки». Луцьк, 2019. Вип. 2 (386). С. 177-186.
10. Гунько С. О., Мартинюк Т. А. Соціальна політика і соціальна робота в Україні». *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення магістерської програми : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. П. Гусака, Н. Корпач*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. С. 155 – 174.
11. Довідник з соціальної роботи : навчальний посібник / кол. авт., за ред. Л. М. Дунаєвої. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015. 402 с.
12. Дурманенко Є.А., Бартків О.С. Діяльність соціального педагога в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. Навчально-методичний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 300с.
13. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д. Зверєвої. Київ ; Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
14. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. URL : lib.npu.edu.ua/full_txt/C2050301016.rtf
15. Закон України "Про вищу освіту" : прийнятий 01.07.2014 р., зі змінами і доповненнями станом на 18.03.2020 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
16. Закон України "Про соціальні послуги" : прийнятий 17.01.2019р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
17. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" : прийнятий 21.06.2001р., із змінами та доповненнями станом на 01.01.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
18. Закон України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування" : прийнятий 13 січня 2005 р. № 2342 – IV, із змінами та доповненнями станом на 13.02.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
19. Закон України «Про охорону дитинства» : прийнятий 26.04.2001 р., зі змінами станом на 09.08.2019р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
20. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» : прийнятий 05.02.1993р., зі змінами станом на 09.08.2019р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
21. Зарецький А. Д. Менеджмент соціальної роботи : навчальний посібник. Вид. 2-е, доп. і перераб. Ростов н / Д: Фенікс, 2008. 187 с.
22. Зверєва І. Д. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю. Київ : Правда Ярославичів, 1998.
23. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / упорядники: С.Я. Харченко, М.С. Кратінов, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька, В.О. Кратінова, О.Л. Караман. Луганськ : Альма-матер, 2005. 408 с.

24. Клейберг Ю. А. Девиантное поведение в вопросах и ответах. Москва, 2007.
25. Козубовска І. В., Пічкач О. П. Кадрове забезпечення соціальних служб у Великій Британії. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2003. 39 с.
26. Конвенція про права дитини / Нью-Йорк, ЮНІСЕФ, 1991. Київ, 2002.
27. Конституція України від 28.06.1996р., зі змінами і доповненнями станом на 01.01.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
28. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота: теорія і практика [підручник]. 2-е вид. К: Каравела, 2015. 368 с.
29. Лякішева А. В., Корпач Н. І. Реінтеграція бездоглядних і безпритульних дітей в соціум в умовах притулку. *Rodzina i szkoła wobec zachowań ryzykownych : monografie [Text]* // redakcja naukowa Małgorzata Dubis ; Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie. 2017. С.185-199.
30. Лякішева А. В., Корпач Н. І. Формування соціальної поведінки майбутніх фахівців соціальної сфери. *Духовність. Цінності. Психологія [монографія]* / гол. ред. М. Ледзінська, І. Філіппова. Луцьк: Волиньполіграф : кол. моногр. 2018. С. 125-132.
31. Лякішева А.В. Професійне самовизначення студентів педагогічних факультетів: сутність та структура поняття. *Освітній простір України*. 2019. Вип. 16. С. 102-109.
32. Лякішева А.В., Стасюк Л.П. Професійна взаємодія різнопрофільних фахівців в умовах інклюзії. *Psychologiczne, socjologiczne, pedagogiczne, medyczne i etyczno-prawne uwarunkowania niepełnosprawności sensorycznej : monografie [Text]* // redakcja naukowa Marian Zdzisław Stepulak ; Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie. 2018. С.135-141.
33. Мартинюк Т.А. Методологічні засади впровадження засобів соціокультурної анімації у процес роботи з людьми з інвалідністю. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г Шевченка [Текст]*. Вип. 150 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка : гол. ред. Носко М.О. Чернігів : ЧНПУ, 2018. С.92-98.
34. Мартинюк Т.А., Чиж А.Г. Сутнісна характеристика молоді з інвалідністю як об'єкту соціальної роботи. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія: Педагогічні науки, 2019. №2(386). С.115-121.
35. Петрович В.С, Лютий В.П. «Кроки по життю»: адаптація профілактичної «Програми 15» до впровадження в умовах загальноосвітньої школи. *Педагогічний часопис Волині*. Луцьк, 2019. №2(13). С. 126-137.
36. Петрович В.С., Здіховський А.М. Навчально-методичне забезпечення курсу «Практикум із соціальної роботи». *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення магістерської програми : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. П. Гусака, Н. Корпач*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. С.175-195.

37. Петрук В.В. Деякі аспекти професійної етики соціального працівника. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : Зб. наук. пр. Випуск 52 / редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. С. 379-383.
38. Петрук В.В. Організація дозвілля в освітніх закладах. *Соціальна робота* : навчально-методичне забезпечення магістерської програми : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. П. Гусака, Н. Корпач. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. С. 331-341.
39. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей : методичні рекомендації до проведення тренінгових занять / О.В. Безпалько, С.В. Едель. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 32 с.
40. Поліщук В.А. Професійна підготовка фахівців для соціальної сфери: зарубіжний досвід : посібник / Поліщук В.А. Тернопіль, 2002. 222 с.
41. Професія соціальний педагог / упоряд. : С. Максименко, О. Главник. Київ, 2005.
42. Ресоціалізація неповнолітніх правопорушників в Україні та Польщі : [колективна монографія] / за ред. Гусака П. М. ; [П. М. Гусак, Л. Є. Гусак, Л. А. Мартіросян, С. Ю. Чернета, Jozef Rejman та ін.]. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 280 с.
43. Романова Н. Ф., Мельник І. П. Соціальне партнерство: навчально-методичний посібник. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 238 с.
44. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи. *Вісник АПСВ*, 2016. С.6-11.
45. Словник-довідник для соціальних працівників та соціальних педагогів / за ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової. Київ : УДЦССМ, 2000. 234 с.
46. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді : теорії, моделі та методи: монографія / Г.І. Слезанська; за ред. проф. В.А. Поліщук. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 382 с.
47. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
48. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб.: У 2-х част. Ч. ІІ. Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї та дитини / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, В.С.Петрович, Т.П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. М. Журавель, З. П. Кияниці. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 348 с.
49. Соціальна робота з різними категоріями населення: методичні вказівки до самостійного вивчення курсу напряму підготовки «Соціальна робота» / Л.А. Якубова. Хмельницький : ХНУ, 2013. 96 с.
50. Сушик Н. Компетентнісний підхід у реалізації технології формування здорового способу життя дітей підліткового та юнацького віку з використанням методу «рівний – рівному». *Нова педагогічна думка*. 2019. № 4 (100). С. 91–95.

51. Сушик Н. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків. *Нова педагогічна думка*. 2018. № 1(93). С. 83–86. URL : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/241725.pdf>
52. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. Київ : Академвидав, 2005. 328 с.
53. Теорія соціальної роботи / Лякішева А. В., Сидорук І. І. *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення магістерської програми : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. П. Гусака, Н. Корпач*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. С. 116 – 133.
54. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 101 с.
55. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями / Капська А.Й., Пеша І.В., Міхеєва О.Ю., Соляник М.Г. Київ : «Видавничий Дім "Слово"», 2015. 328 с.
56. Формування соціальної активності дитини з обмеженими можливостями в громадських об'єднаннях / Сидорук І. І., Корпач Н. І. *Psychologiczne, socjologiczne, pedagogiczne, medyczne i etyczno-prawne uwarunkowania niepełnosprawności sensorycznej : monografie [Text] // redakcja naukowa Marian Zdzisław Stepulak ; Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie*. 2018. С.135-141.
57. Чернета С. Ю., Незбрицька О. В. Підходи до визначення сутності поняття «соціальний проект». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Вип. 24 (1 том) : зб. наук. пр. Київ : вид-во НПУ ім.. М. П. Драгоманова, 2018. С. 228-236.
58. Чернета С. Ю. Сутнісна характеристика формування толерантності майбутніх соціальних працівників. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 150. С. 150-153.
59. Чернета С. Ю., Карпінська Н. В. Правове регулювання соціальної послуги посередництва (медіації) в Україні. *Ввічливість. Humanitas*, 2021. Вип. 3, С. 90-97.
60. Чернета С. Ю. Модель професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг. *Ввічливість. Humanitas*. 2021. Вип. 4. С. 57-63.
61. Resocjalizacja młodocianych przestępców na Ukrainie i w Polsce: monografia. Red. P. Husak. Lublin : Wydawnictwo POLINYMNIA Spółka z o.o., 2019. 275 s. S. 47-59, 246-263.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ

Оцінювання відповіді вступника до аспірантури відбувається на підставі виявленого рівня його підготовленості до науково-дослідної й дослідно-експериментальної діяльності в галузі соціальної роботи, ступеня й глибини бачення ним нагальних соціальних проблем і шляхів їх вирішення.

Критерії оцінювання:

- знання першоджерел і вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при аналізі педагогічних проблем;
- оволодіння змістом педагогічних принципів та категорій, вміння оперувати ними при викладенні теоретичного матеріалу;
- уміння демонструвати та аргументувати свої погляди;
- здатність до проведення самостійних наукових досліджень в обраній галузі (спеціалізації).

Оцінювання відбувається за результати сумарної оцінки за кожне із питань екзаменаційного білету. Вступний іспит до аспірантури має усну форму проведення.

Максимальна оцінка – 5 балів.

Критерії оцінювання знань вступників:

5 балів (відмінно) – глибоке розуміння суті поставлених запитань (як з теоретичної, так і практичної точки зору); вступник виявив вміння аналізувати літературу зі спеціальності, логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал, робити висновки, здатність підтримати проблемну дискусію, професійну ерудицію в передбачуваній сфері наукового дослідження, поінформованість щодо найбільш важливих соціальних проблем, які висловлювалися в минулому та є предметом наукових дискусій сьогодні, володіння поняттєво-категоріальним апаратом сучасної соціальної роботи. У процесі виконання практичних завдань вступник виявив здатність формулювати конкретну мету, відповідну суті визначеної проблеми, творчий підхід до розробки та втілення плану її досягнення, вдале володіння необхідними формами і методами роботи, а також спроможність до всебічної оцінки результату власної діяльності;

4 бали (дуже добре) – добре знання базових елементів дисциплін; грамотне розкриття сутності поставлених запитань; добре володіння фаховою термінологією, проте не виявлено та не обґрунтовано сучасні проблеми в розвитку соціальної роботи як науки, не наведено власне бачення шляхів їх вирішення. В процесі розв'язання практичного завдання студент продемонстрував здатність використовувати стандартні способи вирішення визначеної проблеми, володіння основними формами і методами роботи;

3 бали (задовільно) – задовільне знання ключових питань дисциплін; у цілому правильна, проте недостатня аргументація власної позиції під час відповіді; недостатня обізнаність у сучасних теоретичних положеннях, порушення логічної послідовності під час відповіді на додаткові та уточнюючі запитання; неспроможність вільно оперувати матеріалом, осмислювати його та пов'язувати із суміжними питаннями (проблемами). В процесі розв'язання практичного завдання студент продемонстрував здатність до вирішення окремих складових визначеної проблеми, володіння певними методами роботи і часткову спроможність до оцінки результату власної діяльності;

2-1 бали (незадовільно) – незнання ключових питань дисциплін; наявність грубих помилок у відповідях на основні та додаткові питання; нездатність логічно викладати матеріал; незначне володіння понятійним апаратом; нездатність відповідати на уточнюючі запитання; невміння вирішувати практичні завдання.

Відповідальний секретар

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, connected strokes that are difficult to decipher but appear to be a stylized representation of a name.

Олег ДИКИЙ